

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Conclusio affirmativa statuitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

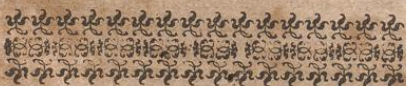
89. Obijcies tertio: Facta alicui revelatione damnationis, adhuc teneretur servare omnia praecepta, subindeque illa servare posset, cum nemo possit obligari ad impossibile: Ergo cum observationi praeceptorum annexa sit gloria consecutio, juxta illud Christi Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata*, adhuc ille posset sperare beatitudinem.

Respondeo primò negando Antecedens: tunc enim non teneretur servare unum ex praeceptis divinis, nempe praeceptum sperandi vitam aeternam, ut in 3. parte conclusionis diximus.

90. Respondeo secundò, dato Antecedente, negando Consequentiam. Ad cujus probationem dicendum, quod executio gloriae annexa est observationi mandatorum, non quomodo cumque considerata, sed efficaciter exhibita, & usque ad finem vitae: posita autem revelatione damnationis, non posset sperari efficax observantia omnium mandatorum usque ad finem vitae; quia tunc esset de fide, quod ille, cui facta esset talis revelatio, aliquod mandatum non servaret efficaciter, licet de isto vel illo determinato non esset ei revelatum.

91. Obijcies quartò: Revelatio divina de futura damnatione merè extrinsecè se habet respectu objecti quod revelat, subindeque illud intrinsecè non immutat: Ergo sicut contra hominem poterat, & tenebatur sperare beatitudinem, ita & post. Sed nego Consequentiam: licet enim ex tali revelatione non varietur objectum, variatur tamen in homine iudicium prudentiale de illo, subindeque tendentia voluntatis in illud, ut ex supra dictis patet.

92. Ex dictis inferes, quod ille cui facta esset revelatio suae damnationis, non teneretur orare ad petendum à Deo auxilia efficacia ad salutem: oratio enim actum spei explicitum vel implicitum necessariò importat; atque adeò si ille non teneretur sperare, etiam non teneretur orare. Unde Augustinus lib. 21. de civit. cap. 24. *Si de aliquibus ita Ecclesia certa esset, ut qui sunt illi etiam nosset, qui licet adhuc in hac vita sint constituti, tamen praedestinati sunt in aeternum ignem ire cum diabolo, tam pro eis non oraret, quam nec pro ipso.*

DISPUTATIO X.

De virtute Charitatis.

Ad quaest. 23. & sequentes.

JActo spiritualis aedificii fundamento, & fidei objecto, actibus, & proprietatibus explicatis; atque altera Theologicarum virtutum, quae ipsi simillima est, scilicet spe, ei adjuncta: nunc de charitate agendum est, quam fides concipit, & ad quam spes currit; & quae fidei umbras, ac spei suspiria praetergressa, se totam in Deum immergit; ut aeterna illa pulchritudine, quam fides ostendit, & spes optat, feliciter perficiatur. Haec gemma virtutum, quae ceteras format, illustrat, perficit, ei que ornatum singularem ac venustatem ex sui consortio imperit.

A Haec vestis purpurea Sponsae, optimè sedens super byssum castitatis; aut vestis polimita Ioseph, omnium virtutum varietate decorata; vel, si vis, vestimentum Jacob, cujus fragrantia benedictionem Patris caelestis impetrat. Haec cuprum igneus, sublevans interiorem hominem in paradysum spirituales; bitumen quo Deus Ecclesiam arcam linivit, ne aquae tribulationum ipsam penetrare possint; cementum quo lapides vivum aedificium spirituali connectuntur; filum aureum quo inter se colligantur; caeleste gluten, quod animam Deo jungit; & vinculum illud perfectionis, quod felicissimo nexu & homines Deo, & inter se homines propter Deum, ejusque distributionem, conjungit. Haec ulna aurea, quae porta & muri caelestis Jerusalem metiuntur, & qui luminis gloriae, & beatificae visionis perfectio mensuratur: *Plus enim* (inquit Doctor Angelicus) *participabit de lumine gloriae, qui plus habebit de charitate*; vel, ut loquitur Augustinus, *quantum charitati adhaeserit, tantum lumine gloriae illustrabitur*. Haec denique, teste Apollonio, excellentissimum omnium charitatum est: quod enim inter planetas Sol, inter elementa ignis, inter metalla aurum, & inter gemmas carum unicus, hoc inter virtutes charitas est. De hac ergo nobilissima & praestantissima virtute, in hac computatione differemus, & minus difficilia omittentes, subtiliora tantum & difficultiora discutiemus.

ARTICULUS I.

Utrum charitas verè & propriè sit amicitia hominis cum Deo?

NEgant Durandus in 4. dist. 49. quaest. 4. num. 16. dicens hominis ad Deum non esse propriè amicitiam: affirmant vero ceteri Theologici S. Doctores hic art. 1. ubi expressè docet, quod charitas est quaedam amicitia hominis ad Deum. Sed advertendum cum Cajetano, in commentatio hujus articuli, quod hic non accipitur amicitia relativè, nimirum pro relatione illa, quae amicus est formaliter amico amicus, sed fundamentaliter pro habitu aut actu amoris mutui, qui est fundamentum ipsius relationis: nam quando quaeritur, an charitas sit amicitia inter Deum & homines, certum est non quaeri, an ipsa charitas sit relatio (satis enim constat eam non esse relationem, cum sit habitus, subindeque ad categoriam qualitatis pertinet) sed inquiri, an ipse habitus, vel actus, quo Deum diligimus, & qui est hujus relationis fundamentum, sit habitualis, vel actualis amicitia hominis ad Deum. Hoc praemisso: pro resolutione hujus celeberrimae quaestiones sit

S. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur, charitatem esse verè & propriè amicitiam hominis ad Deum.

Probatum primò ex sacris litteris, in quibus justis & sanctis homines passim vocantur amici Dei: Jacobi 2. *Abraham amicus Dei effectus est*. Joan. 21. *Lazarus amicus noster dormit*. Psalmo 138. *Nimis honorati sunt amici tui Deus*. Ubi & significantiùs graecè apud Septuaginta *traipsi oi, Stadales tui, familiares tui*. Item Sapientia ipsa inter ceteras laudes, amicos Dei constituere dicitur.

tur Sapientia. Demum toto libro Canticorum, factis superque hac divina amicitia significatur, & celebratur. Unde apud Augustinum lib. 8. Confess. cap. 6. aiebat ad locum famosissimum ille Imperatoris Curia aulicus, Potentianus: Dic, quæso, quid vobis istis laboribus nostris quo ambimus pervenire? Quid quæmus? Cujus gratia militamus? Major ne esse poterit nostra impalatio, quam ut amici Imperatoris simus? Et per quot pericula pervenitur ad grandius periculum? Et quando istud erit? Amicus autem Dei, si volueris, non nunc fit. Idem solo luminis naturalis fulgore agnovit Seneca: nam in libro de providentia hæc scripsit: Inter virum bonum & Deum vera est amicitia. Quid dico amicitia, imò & necessitudo & similitudo: quandoquidem bonus à Deo differt tantum tempore, per æquis progenies, amulatoreque. Quæ verba expendens Erasmus, bellissimè ait de Seneca, Ethnicus loquitur, si Christianus sit, Christianè, si Ethnicus. Cailliores enim errores Gentilium, altissimis fidei veritatibus immiscuit, nam suum sapientem ferè appetit Deo, & in hoc Ethnicum lapit: Christianum verò, quia admittit veram amicitiam inter justum & Deum.

Probatur secundò ex conditionibus veræ amicitie, quæ sunt tantum quatuor. Prima ut sit amor benevolentie, non concupiscentie, quæ quis le amat, aut sua: unde Aristoteles docet neque in senibus, neque in juvenibus, amicitiam repetiri: quia senes ad suam utilitatem, juvenes verò ad voluptatem, omnia referunt. Secunda, ut sit amor mutus, non occultus & latens, sed utrinque notus, ut docet Philosophus 8. Ethic. cap. 4. ubi dicit amicitiam esse benevolentiam cum reclamatione. Tertia, ut fundatur in aliqua communicatione, quæ reddantur amantes aliquo modo similes, ut ibidem ait cap. 7. nam omnis amor fundatur in appetitu naturali, quem unusquisque habet ad proprium esse, unde eatenus alios diligimus, quatenus in illis agnoscimus aliquo modo nos ipsos, per naturæ & morum similitudinem: eoque major est amicitia, quò majorem fuerit vel supponit in amato, naturæ & morum similitudinem. Quarta, ut afferat bonorum, & consiliorum, seu secretorum communicationem. Hæc autem omnia repetiuntur in mutua charitate inter Deum & justos. Primò enim charitas hominis erga Deum est amor benevolentie, Deum diligens propter se. Charitas quoque Dei hominibus erga homines, diligit illos propter ipsos, & ipsorum bona: Deus enim vult justis bonum æternæ beatitudinis, ex complacentia in ipsis, & propter illos, ut ex argamentorum solutione constabit. Secundò ille amor mutus est, juxta illud Proverb. 8. Ego diligentes me diligo: & Jo. 4. Qui diligit me, diligitur à Patre meo, & ego diligo eum. Est etiam notus utrinque: qualicet non solum certi fidei divinæ, quod Deum verè sicut oportet diligamus, & ab eo diligamur recipere, sed etiam iustis ex conjecturis probabilibus, & moraliter certis, notum est: quod ad veram amicitiam sufficit, & inter homines plerumque non est notior amor mutus. Tertiò amor iste mutus in aliqua communicatione fundatur, per quam homines sunt aliquo modo Deosimiles, dimittunt in communicatione gratiæ sanctificantis, quæ cum sit formalis divinæ naturæ participatio, efficit homines quodammodo Deos, ut in Tractatu de gratia fuse declaravimus. Nec deest quarto communicatio bonorum, & secretorum: nam per gratiam homines sunt participes beatitudinis

Tom. IV.

A divina, hic in jure & in spe, & in patria in re. Deus etiam iustis sua consilia & secreta revelat, & cum ipsis in oratione, sacra & dulcia miscet colloquia, ut patet in Abraham, Moyle, & Apostolis. Unde Hieronymus super cap. 7. Micheæ: Si vis verè amicitia delectari, esto amicus Dei, sicut Moyses, qui loquebatur Deo, quasi amicus ad amicum: esto amicus, ut Apostoli, ad quos Salvator ait: Iam non dicam vos servos, sed amicos &c. quia omnia quacunque audivi à Patre meo, nota feci vobis.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò: Vera & propriè dicta amicitia est inter æquales, ut docent Aristoteles 8. Ethic. cap. 5. & D. Hieronymus super caput 7. Micheæ, ubi ait: Amicitia pares aut accipit, aut facit: ubi inæqualitas est, non amicitia est: Sed inter Deum & homines æqualitas esse non potest: Ergo nec amicitia propriè dicta.

Confirmatur: Inter servum & dominum non potest esse vera & perfecta amicitia, ut asserit idem Aristoteles 8. Ethic. cap. 11. Sed homines in Scriptura appellantur, & verè sunt servi Dei: Ergo inter ipsos & Deum vera amicitia reperiri non potest.

Ad objectionem respondeo, ad amicitiam non requiri æqualitatem personarum: alias enim nulla inter parentes & liberos intercederet amicitia, sed sufficere aliqualem proportionem inter utrumque amicum: illudque satis ex Aristotele constare, libro enim 7. Ethic. mentionem facit alicujus speciei amicitie, quam vocat amicitiam supereminentiæ & excellentiæ: atque esse inter principem, & eos qui ipsi subjiciuntur, & non requirere absolutam æqualitatem, sed proportionis: cum autem homines per gratiam & charitatem ad esse filiorum Dei, & naturæ divinæ consortium eleventur, proportionalem quandam cum Deo æqualitatem habent.

Secundò respondeo, amicitiam vel esse inter æquales, vel si intercedat inter personas inæquales, ut revera intercedit, ea reddere quodammodo æquales: Est enim (inquit Dionysius cap. 4. de divin. nomin.) amor virtus unitiva, quæ superiores cum inferioribus (& è converso) atque æquales cum æqualibus, quodammodo adequat: ita ut amor respectu superiorum sit pondus, à quo demittuntur: respectu verò inferiorum ignis, à quo elewantur: & respectu æqualium catena, ut pariter (inquit) societate jungantur. Hoc autem liquidd constar in amicitia illa, quæ inter Deum & homines reperitur: quia Deus amore hominis per incarnationem se maxime demittit, ad Phil. 2. Exinanivit semetipsum, formam servi accipiens: & homines ipsos ita exaltavit, ut quodammodo eos ad divinam dignitatem exerit. Unde Augustinus lib. de prædestinatione Sanctorum cap. 25. Ista natura humana & tam celsa & summa est subreccio, ut quò attolleretur altius, non haberet: sicut pro nobis ipsa Divinitas quousque se deponeret humiliter, non habuit, quàm suscepta naturâ cum infirmitate carnis, usque ad mortem crucis.

Ad confirmationem dicendum, quod sicut 8. Aristoteles 8. Ethic. caput 11. ait: Ad servum, hoc ipso quod servus est, non est amicitia, sed secundum quod est homo: ita licet homines, ea ratione

Vñ 2

quâ